



Zvláštnosti řízení o přestupcích podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších změn a doplnění

Řízení o přestupcích je zvláštním druhem správního řízení. Je upraveno v **zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích¹**.

Posláním této úpravy je zabezpečit, aby bylo účelně, bez zbytečných průtahů, správně a objektivně zjištěno:

- zda ke spáchání přestupku došlo,
- kdo jej spáchal,
- za jakých okolností a
- jakou sankci je třeba uložit.

Správního řádu² se v rámci řízení o přestupcích využije **subsidiárně**, zákon o přestupcích tedy upravuje speciálně procesně právní ustanovení, kterými se přestupkové řízení liší od obecné úpravy správní.

Specialita úpravy přestupkového řízení v zákoně o přestupcích se projevuje v následujících ustanoveních, resp. procesních řešeních.

V otázce **příslušnosti** správního orgánu k projednávání přestupků zákon specificky upravuje příslušnost:

- věcnou,
- místní,
- funkční.

K projednávání přestupku se za **věcně příslušný** považuje orgán, v jehož oboru působnosti k přestupku došlo. Projednávání přestupků je převážně soustředěno na úrovni obcí u obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Výjimku tvoří přestupky spáchané porušením obecně závazných právních předpisů o provozu na pozemních komunikacích, případně jiné správní orgány, stanoví-li tak zvláštní zákon.³ Obecní úřady obcí

¹ Dále jen „zákon o přestupcích“.

² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

³ Viz §§ 52 a 53 zákona o přestupcích.



s rozšířenou působností mimo přestupky ve věcech které spravují, projednávají všechny ostatní přestupky, pokud k jejich projednání nejsou příslušné jiné správní orgány.

Místní příslušnost správních orgánů k projednávání přestupků se řídí místem, kde byl přestupek spáchán. Existuje možnost postoupení projednání přestupku i bez souhlasu účastníků⁴ jinému věcně příslušnému správnímu orgánu. Zákon specificky upravuje místní příslušnost orgánu k projednání přestupku spáchaného v cizině (ať již občanem ČR nebo cizincem s trvalým pobytem na území ČR). V tomto případě je místně příslušný správní orgán, v jehož územním obvodu má, nebo naposledy měl pachatel trvalý pobyt.

Fukční příslušnost znamená odpověď na otázku, který z orgánů věcně a místně příslušné obce má provést řízení. Obce mohou zřizovat zvláštní orgány: komise k projednávání přestupků⁵. Pokud obec takovou komisi nezřídí, k projednání přestupků jsou příslušné jejich výkonné orgány a příslušném úseku.

Řízení o přestupcích se **zahajuje** z moci úřední, na základě zásady oficiality, existují však i tzv. přestupky návrhové, které se projednávají jen na návrh⁶.

Z **moci úřední** se zahajuje řízení jak na základě poznatků z vlastní činnosti, ale i z podnětu od jiných subjektů, oznámení v rámci součinnosti.

Správní orgán zahájí řízení bezodkladně, nejpozději do třiceti dnů, pokud neshledá důvod k odložení⁷ či postoupení věci⁸.

Řízení **na návrh** je reprezentováno užší skupinou přestupků, které vymezuje § 68 zákona o přestupcích, jde o přestupky mezi osobami blízkými a typicky přestupek urážky na cti.

Návrh na zahájení řízení musí splňovat zákonné náležitosti⁹, podává jej buď postižená osoba, její opatrovník nebo zákonný zástupce a musí být podán do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o přestupku dozvěděl.

Pokud je naplněna podmínka, že se pachatel dopustil více přestupků, které je příslušný projednávat též orgán, projednávají se, v zájmu hospodárnosti a objektivitu, ve **společném řízení**.

⁴ Kvůli usnadnění projednání nebo jiného důležitého důvodu. viz § 55 odst. 3) zákona o přestupcích.

⁵ Komise jednají a rozhodují v tříčlenném složení, za předsednictví osoby s právnickým vzděláním či se zvláštní odbornou způsobilostí. viz § 53 odst. 3) zákona o přestupcích.

⁶ § 68 zákona o přestupcích.

⁷ K odložení věci (usnesením) může orgán přistoupit v případě, že osoba podezřelá ze spáchání přestupku požívá výsad a imunit podle zákona či mezinárodního práva, nebo v době spáchní přestupku nedovršila patnáctý rok věku, případně trpěla duševní poruchou, či zemřela před zahájením řízení. Dále správní orgán věc odloží pro bezvýznamnost sankce vedle trestu, který byl nebo bude uložen za jiný čin v trestním řízení (§ 66 zákona o přestupcích).

⁸ Postoupení lze uvažovat v případě, že jednání se projednává podle zvláštních předpisů, či jde o jiný správní delikt, nebo okolnosti nasvědčují, že jde o trestný čin.

⁹ § 68 odst. 2 zákona o přestupcích.

Důležitým institutem v rámci přestupkového řízení je **součinnost** či spolupráce správních orgánů. Jde jak o vztahy při oznamování, ale i o žádosti o provedení úkonů k prověřování oznámení o přestupcích ze strany správního orgánu k státním orgánům a orgánům policie, k projednávání přestupků a k výkonu rozhodnutí.

V řízení o přestupku může být uplatněna **náhrada škody**. Tuto situaci upravuje § 70 zákona o přestupcích. Uplatnil-li ten, komu byla přestupkem způsobena majetková újma, svůj nárok na její náhradu, působí správní orgán, který přestupek projedná, k tomu, aby byla škoda nahrazena dobrovolně. Škoda a její výše přitom musí být zjištěny spolehlivě. Pokud tomu tak není nebo nebyla dobrovolně nahrazena, odkáže správní orgán poškozeného na soud, nebo jiný příslušný orgán.

Účastníky řízení jsou především:

- obviněný z přestupku¹⁰,
- poškozený¹¹,
- vlastník věci, která může být nebo byla zabráná¹²,
- návrhvatel¹³.

Pro průběh prvoinstančního řízení je *obligatorně* stanoveno **ústní jednání** a zásadně za přítomnosti obviněného¹⁴. Ten má právo se vyjádřit ke všem skutečnostem a důkazům.

Přestupkové řízení končí vydáním **rozhodnutí**, z taxativně vymezených důvodů **zastavením řízení**¹⁵, nebo **smírem**¹⁶.

Zákon o přestupcích klade specifické požadavky na **výrok rozhodnutí**. Ten obsahuje také popis skutku, označení místa a času spáchání přestupku, vyslovení viny, druh a výměru sankce, případně rozhodnutí o upuštění od uložení sankce, o započtení doby do doby zákazu činnosti, o uložení ochranného opatření, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení^{17, 18}.

¹⁰ „Obviněným“ se občan stává okamžikem, kdy je vůči němu ze strany správního orgánu učiněn první úkon. Platí zde presumpce nevinu a do pravomocného rozhodnutí o jeho vině se na něj hledí, jako by byl nevinen.

¹¹ V té části, v níž se projednává náhrada škody.

¹² V části, týkající se zabránání věci.

¹³ U návrhových přestupků, viz výše.

¹⁴ Výjimečně lze projednávat v nepřítomnosti obviněného, pokud byl řádně předvolán a k jednání se nedostavil bez řádné omluvy nebo důležitého důvodu, nebo se dostavit odmítl. Viz § 74 odst. 1 zákona o přestupcích.

¹⁵ §76 zákona o přestupcích. Důvodem je například zánik odpovědnosti za přestupek atp.

¹⁶ §78 zákona o přestupcích. Ke smíru může dojít při projednávání přestupku urážky na cti, kdy se správní orgán primárně o smír pokusí. Pokud k němu dojde, řízení se zastaví.

¹⁷ Náhradu nákladů řízení uloží správní orgán občanovi, který byl uznán vinným, dále návrhovateli, pokud bylo řízení zahájené na návrh ze zákonem jmenovaných důvodů zastaveno. Náklady řízení se hradí paušálně, ve výši určené



Další zvláštností řízení o přestupcích je, že rozhodnutí o přestupku nelze **doručovat** formou veřejné vyhlášky.

Pravomocné rozhodnutí o přestupku správní orgán **zruší** z důvodu zákazu dvojího postihu, zjistí-li, že osoba, která byla uznána vinnou z přestupku, byla za týž přestupek soudem pravomocně odsouzena nebo obžaloby zproštěna.

Odvolání proti rozhodnutí o přestupku v plném rozsahu může podat pouze obviněný z přestupku (v případě mladistvého v jeho prospěch i zákonný zástupce či orgán péče o dítě). Ostatní účastníci se mohou odvolat pouze v té části, která se jich týká.

Odvolací lhůta je obecná patnáctidenní a odvolání má odkladný účinek, který nelze vyloučit. V odvolacím řízení platí zásada *zákazu reformatio in peius*, tedy zákazu změny uložené sankce v neprospěch obviněného.

Rozhodnutí o přestupku je možné **přezkoumat** soudem.¹⁹

V rámci řízení o přestupcích se objevují tzv. **zkrácené formy řízení**, které zajišťují jednoduchý, rychlý a hospodárný zásah s bezprostředním účinkem. Jsou jimi:

- blokové řízení,
- příkazní řízení.

Blokové řízení probíhá zpravidla na místě spáchání přestupku a bez dalšího projednávání a je při něm uložena tzv. bloková pokuta. Přestupek lze ale projednat v tomto řízení pouze za podmínek vymezených zákonem – skutek byl spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit. V tomto řízení však nelze projednávat návrhové přestupky.

Pokuty v blokovém řízení jsou oprávněny ukládat a vybírat správní orgány, v jejichž působnosti je projednávání přestupků, dále jimi pověřené osoby a orgány určené zákonem (např. Policie ČR, obecní policie, dozorové a inspekční správní orgány atp.).

Příkazní řízení znamená situaci, kdy správní orgán bez dalšího vydá příkaz o uložení sankce za přestupek. Stejně jako u blokového řízení, musí být pro příkazní řízení splněny zákonné podmínky. Pro příkazní řízení nesmí být pochyb o tom, že obviněný se přestupku dopustil a věc nebyla vyřízena v blokovém řízení. Opět není možné v tomto zkráceném řízení projednávat návrhové přestupky. Dále nelze v příkazním řízení projednávat nárok na náhradu škody.

Příkaz má písemnou formu a stejné náležitosti jako rozhodnutí o přestupku.

Proti příkazu lze podat **odpor**. Lze jej podat *do patnácti dnů* od doručení příkazu správnímu orgánu, který příkaz vydal. Pokud je odpor podán včas, příkaz se ruší a správní

prováděcím předpisem – vyhláškou Ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, v aktuálním znění.

¹⁸ Viz § 77 zákona o přestupcích.

¹⁹ Viz § 83 zákona o přestupcích.





orgán pokračuje v řízení obvyklým způsobem, přičemž ale v tomto řízení již nelze uložit vyšší výměru či jiný druh sankce, s výjimkou napomenutí, než byly uvedeny v příkaze. Pokud odpor podán nebyl, má příkaz účinky pravomocného rozhodnutí.

STUDIJNÍ PRAMENY

Skulová, S. a kol.: *Správní právo procesní*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 428 s.

Mates, P.: *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008.

Horzinková, E.; Čechmánek, B.: *Přestupky a správní trestání*. 4. dopl. vyd. Praha : Eurounion, 2008. 310 s.

Černý, J. a kol.: *Přestupkové řízení : příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů : podle stavu k 1. 7. 2009*. 11. vyd. Praha: Linde, 2009. 742 s.

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

